

ETAPY PRŮZKUMU STAVEBNÍHO OBJEKTU ZNEČIŠTĚNÉHO ORGANOCHLOROVANÝMI PESTICIDY

Petr Kohout – Forsapi s.r.o.

Václav Durdžák, Jiří Hendrych, Jiří Kroužek, Martin Kubal, Daniel Randula
– Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

Základní informace

Základní informace

Kolečovice č.p. 72

- v 50. a 60. letech minulého století využíván ke skladování obilí
- opakovaně deratizován pomocí postřiků organochlorovanými pesticidy - DDT

Současnost

- v přízemí 4 podlažního objektu - Strojírna Kolečovice, s.r.o.
- Majitel plánuje využití zbývajících částí objektu pro obytné účely

Základní informace

Etapy průzkumu

Dekonta a.s. - 2012

- identifikovány zvýšené obsahy DDT v podzemní vodě (odběr ze studně),
- v prachu uvnitř objektu
- a ve vnitřních omítkách

VŠCHT – ÚCHOP – březen 2013

- podrobné zmapování výskytu DDT a dalších chlorovaných látek v zájmovém objektu a určení jejich hloubkových profilů
- Vzorkované matrice - omítka, beton, cihla, dřevo

Etapy průzkumu

Omítky a cihly

**ΣDDT, DDE, DDD
0,37 až 222 mg/kg suš.**

Popis	Bližší specifikace	Podlaží	suma DDT, DDE, DDD	MP MŽP 2012 indikátory znečištění	MP MŽP 1996 Kritéria znečištění kritérium C
4 podlažní objekt			obsah na matici (mg/kg suš.)	19,3	30
hrana zeď- betonová podlaha	beton vytlučený ze spáry mezi zdí a podlahou	0	8,50		
omítka I	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	0	3,05		
betonový soklík podél zdi	beton z rohů soklíku u zdi	0	18,4		
omítka II	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	0	21,6		
omítka I	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	1	55,7		
omítka II	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	1	115		
omítka III	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	2	17,8		
omítka I pod oknem	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	2	125		
omítka II	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	2	148		
omítka pod oknem	výmalba + omítka do hloubky max. 0,5 cm	3	21,4		
Prach podél zdi	smetky prachu	0	51,0		
stodola - přízemní					
S-Z-cihla	cihly za odkopanou omítkou do hloubky cca 3 cm	0	0,53		
S-Z-povrch	povrchová vrstva /výmalba do hloubky cca 1 mm	0	3,02		
S-Z-40	zeď - omítka 40 cm nad podlahou 9 odběrů do hloubky 1 cm	0	185		
S-Z-80	zeď - omítka 80 cm nad podlahou 9 odběrů do hloubky 1 cm	0	222		
S-Z-120	zeď - omítka 120 cm nad podlahou 9 odběrů do hloubky 1 cm	0	4,16		
S-Z-160	zeď - omítka 160 cm nad podlahou 9 odběrů do hloubky 1 cm	0	3,45		
S-Z-200	zeď - omítka 200 cm nad podlahou 9 odběrů do hloubky 1 cm	0	1,52		
S-Z-240	zeď - omítka 240 cm nad podlahou 9 odběrů do hloubky 1 cm	0	3,37		
S-Z-280	zeď - omítka 280 cm nad podlahou 9 odběrů do hloubky 1 cm	0	9,99		
S-Z-1 cm	zeď - omítka, odběr do hloubky cca 1 cm	0	2,81		
S-Z-5 cm	zeď - omítka, odběr do hloubky cca 5 cm	0	0,37		

Etapy průzkumu

Dřevo

**ΣDDT, DDE, DDD
7,28 až 6210 mg/kg suš.**

Popis	Bližší specifikace	Podlaží	suma DDT, DDE, DDD	MP MŽP 2012 indikátory znečištění	MP MŽP 1996 Kritéria znečištění
4 podlažní objekt			obsah na matrici (mg/kg suš.)		kritérium C
trám	trám, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	0	7,28	19,3	30
podlaha I	dřevěná podlaha, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	0	3910,0		
podlaha I	dřevěná podlaha, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	1	100,64		
podlaha II	dřevěná podlaha, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	1	136,3		
trám patka	trám, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	1	731,7		
podlaha II	dřevěná podlaha, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	2	105,9		
trám patka	trám, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	2	1110,0		
podlaha I	dřevěná podlaha, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	2	1240,0		
trám + krystalky z trámu	trám, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	2	6210,0		
dřevěné zalištování pod oknem	zalištování, odběr dlátem do hloubky cca 0,5 mm	3	112,7		

* pod mezí stanovitelnosti
mez stanovitelnosti pro DDT, DDE, DDD je 0,05 mg/kg

Závěry vyplývající z dosavadních průzkumných prací

- **Rozsah předchozích průzkumných prací** byl **relativně velký**,
- nicméně přinesl především **kvalitativní informace**:
  - o rozpětí koncentrací v materiálech,
  - o problémech heterogenity obsahu škodlivin v prostředí.
- **Prostorový rozsah znečištění**, který by umožnil selektivně (a tak i ekonomicky efektivně) provádět nápravná opatření, ale **nebyl dostatečně vyznačen**.

Závěry vyplývající z dosavadních průzkumných prací

- Ve čtyřpodlažní budově byl poměr kontaminovaných a nekontaminovaných omítek odhadován 60 : 40

Požadavky na další etapu průzkumu

- Umožnit zpracovat návrh ekonomicky efektivních nápravných opatření

Východiska nápravných opatření

- **Znečištěné omítky** potenciálně ohrožují zdraví obyvatel – vdechování jemného prachu odolujícího se z omítek
- za ekonomicky přijatelných podmínek nelze provádět odstraňování omítek jinak než odstraněním celé mocnosti omítky
- Znečištění v **dřevěných konstrukcích** nelze odstranit dostupnými technologiemi (znečištění je obsaženo v celé mocnosti dřevěných konstrukcí),
- Měřeními nebyly zjištěny zvýšené koncentrace emisí škodlivin z dřevěných konstrukcí, ani ve vnitřním ovzduší
- K zabránění potenciálního uvolňování znečištění z dřevěných konstrukcí budou použity speciální izolace

Návrh efektivního a ekonomicky přijatelného schématu vzorkování musí vycházet ze dvou základních hledisek

- Možnost snížení celkových nákladů za odstranění omítek
- Cena průzkumných prací

Podklady pro zpracování plánu vzorkování

Výpočet nákladů na odstranění kontaminovaných omítek

- rozměry 1 podlaží v čtyřpodlažní budově: délka 18 m, šířka 13 m, výška 2,2 m,
- mocnost vrstvy omítky: cca 5 cm,
- hustota omítek: 2000kg/m³
- likvidace nebezpečného odpadu na skládce S-NO: 8000 Kč/t,
- likvidace ostatního odpadu na skládce S-OO: 1000 Kč/t

Podklady pro zpracování plánu vzorkování

Výpočet nákladů na odstranění kontaminovaných omítek

Hmotnost omítek - 1 podlaží	13,64 t
Plocha omítek - 1 podlaží	136,4 m ²
Náklady na likvidaci omítek jako nebezpečný odpad – 1 podlaží	109120 Kč
Náklady na likvidaci omítek jako nebezpečný odpad vztažené k 1 m ²	800 Kč/ m ²
Náklady na likvidaci omítek jako ostatní odpad – 1 podlaží	13640 Kč
Náklady na likvidaci omítek jako ostatní odpad vztažené k 1 m ²	100 Kč/ m ²

Podklady pro zpracování plánu vzorkování

Náklady na průzkumné práce

- 1600 Kč/vzorek

Návrh vzorkovacího schématu

Volba měřítka vzorkování

- Měřítka vzorkování, tj. objem vzorkovaného materiálu, ve kterém se již neuvažuje vnitřní heterogenita, umožňuje rozhodnout o nákladech za odstranění odpadu – buď jako **odpadu ostatního** (s cenou za odstranění cca 1000 Kč/t), nebo jako **odpadu nebezpečného** (za cenu cca 8000 Kč/t)

Návrh vzorkovacího schématu

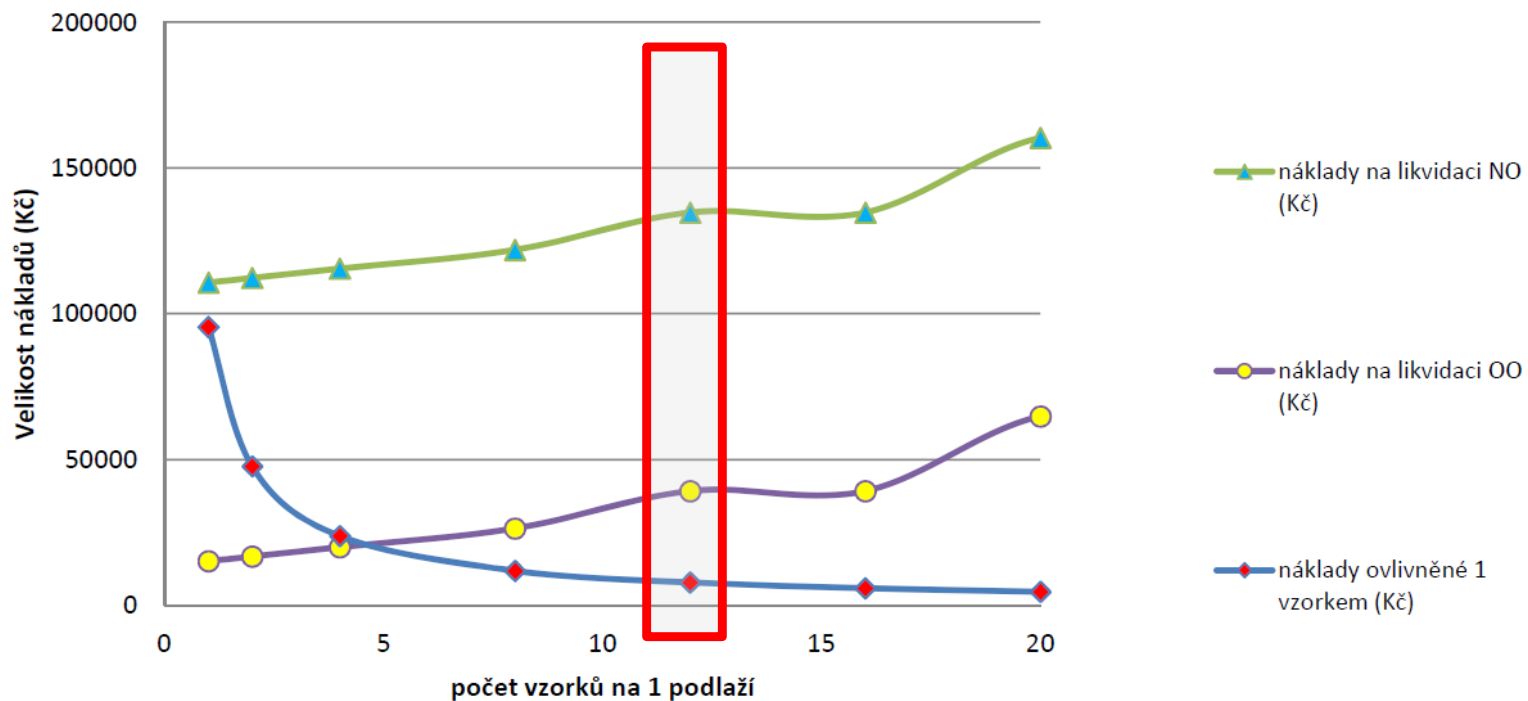
rozdíl mezi cenou za odstranění odpadu jako nebezpečného a cenou vzorkovacích a analytických prací představuje ekonomický efekt vzorkování

Testování měřítka vzorkování

počet vzorků	1	2	4	8	12	16	20	24	32	64	128
náklady na průzkum (Kč)	1600	3200	6400	12800	19200	25600	32000	38400	51200	102400	204800
náklady na likvidaci - nebezpečný odpad (Kč)	110720	112320	115520	121920	128320	134720	141120	147520	160320	211520	313920
náklady na likvidaci - ostatní odpad (Kč)	15240	16840	20040	28040	37640	52040	68040	88840	117640	189640	218440
náklady ovlivněné 1 vzorkem (Kč)	95480	47740	23870	11935	7957	5968	4774	3978	2984	1492	746
účinnost vzorkování (%)	5968%	1492%	373%	93%	31%	23%	9%	8%	6%	1%	0,36%
plocha na 1 vzorek (m ² /vzorek)	136,4	68,2	34,1	17,1	11,4	8,5	6,8	5,7	4,3	2,1	1,1

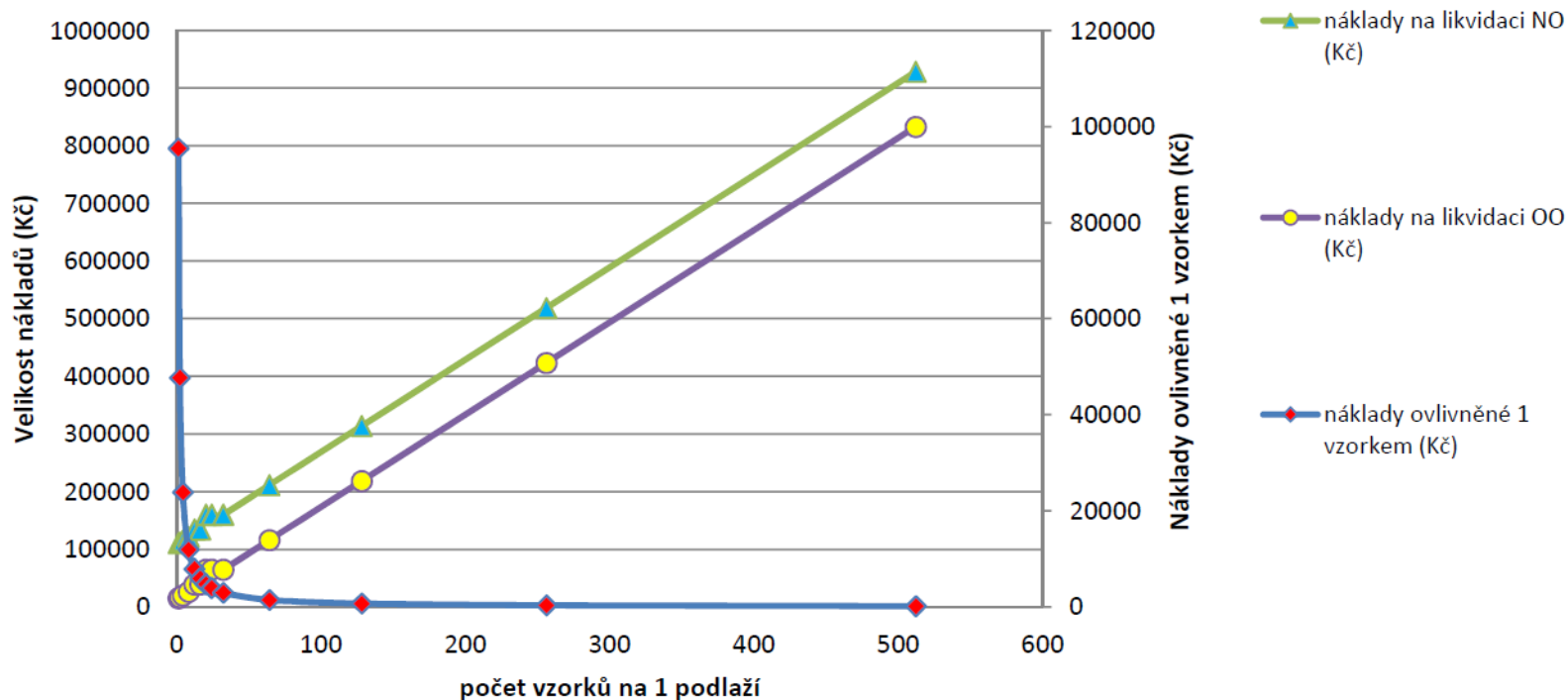
Testování měřítka vzorkování

Ekonomická efektivita programu zkoušení

Testování měřítka vzorkování

Ekonomická efektivita programu zkoušení

Testování měřítka vzorkování

Volba měřítka vzorkování

- Pro daný program zkoušení byla zvolena **účinnost vzorkování** (tj. poměr mezi cenou za zkoušení - vzorkovací a analytické práce a náklady ovlivněnými 1 vzorkem) **30%**.
- Dle uvedeného vztahu **1 vzorek** pro analytické stanovení reprezentuje **plochu cca 10 m²**,
- tato plocha představuje **měřítko vzorkování**.

Návrh vzorkovacího schématu

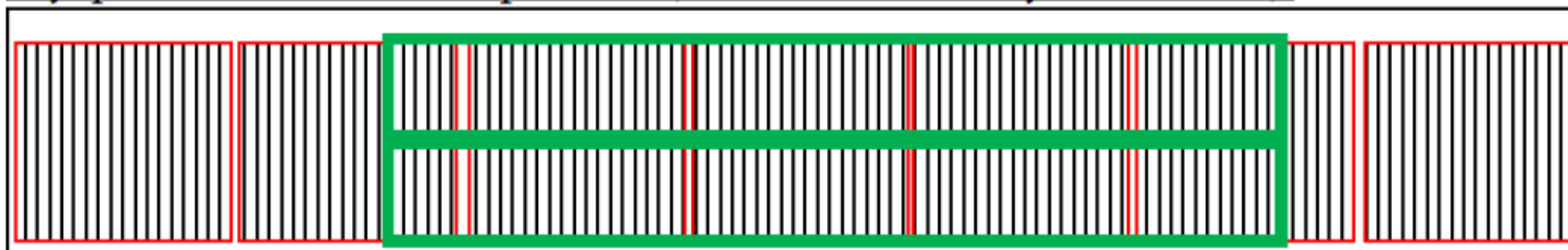
Počet vzorků

Počet vzorků 1 podlaží čtyřpatrová budova (podlaží 1 až 3)	24 vzorků (měřítko 1) + 8 vzorků (měřítko 2)
Počet vzorků podkroví čtyřpatrová budova	2 vzorků (měřítko 1)
Měřítko 1 – definování plochy měřítka	délka x výška: 2,5 x 2 m
Měřítko 2 – definování plochy měřítka	délka x výška: 10 x 1 m
Počet vzorků jednopatrová budova	30 vzorků (měřítko 2)
Měřítko 1 – definování plochy měřítka	délka x výška: 2,5 x 2 m
Měřítko 2 – definování plochy měřítka	délka x výška: 10 x 1 m

Návrh vzorkovacího schématu

Schéma vzorkování

Čtyřpatrová budova – 1 podlaží (stěna A – rozměry 18 x 2,2 m)

Měřítko 1
(2,5 x 2 m)

Měřítko 2
(10 x 1 m)

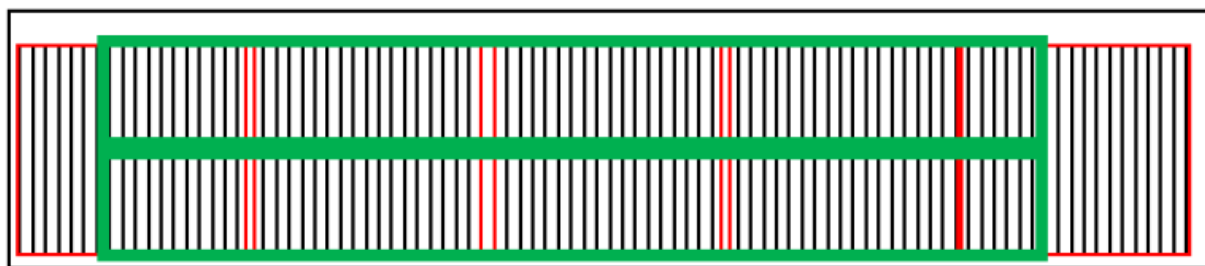

Návrh vzorkovacího schématu

Schéma vzorkování

Čtyřpatrová budova – 1 podlaží (stěna B – rozměry 13 x 2,2 m)

Měřítko 1
(2,5 x 2 m)

Měřítko 2
(10 x 1 m)

Způsob přípravy vzorku

- Vzorek reprezentující danou plochu bude připraven jako směsný vzorek tvořený minimálně 5 dílčími vzorky
- Dílčí vzorek bude odebrán pomocí bouracího kladiva v celé mocnosti omítky v ploše minimálně 5 x 5 cm. Dílčí vzorky budou umístěny rovnoměrně v ploše definované měřítkem. Dílčí vzorek bude rozdrcen na velikost částic pod <math><5\text{ mm}</math>. Dílčí vzorek bude homogenizován, zvážen a zmenšen na konstantní hmotnost.

Realizace průzkumných prací

- Červenec 2013
- Změny oproti plánu vzorkování:
  - větší počet vzorků (pro účely výzkumné činnosti)
  - analýzy byly prováděny v režii VŠCHT-UCHOP
  - změna způsobu odběru dílčího vzorku

odběr dílčího vzorku byla použita příklepová vrtačka s průměrem vrtáku 30 mm a dílčí vzorek zahrnoval veškerý materiál vyvrtaný přes celou mocnost omítky

Výsledky průzkumu

Místo odběru	suma DDT, DDE, DDD				MP MŽP 2012 indikátory znečištění	MP MŽP 1996 Kritéria znečištění kritérium C
	mg/kg suš.					
		minimum	maximum	průměr		
objekt, omítka, 1. podlaží	14,69	4,59	28,60	15,92	19,3	30
	20,47					
	13,46					
	4,91					
	5,11					
	22,52					
	28,60					
	26,63					
	15,74					
	15,01					
	16,45					
	8,13					
	26,52					
	4,59					

Výsledky průzkumu

Místo odběru	suma DDT, DDE, DDD				MP MŽP 2012 indikátory znečištění	MP MŽP 1996 Kritéria znečištění kritérium C
	mg/kg suš.					
		minimum	maximum	průměr		
objekt, omítka, 2. podlaží	23,14	13,94	64,24	28,71	19,3	30
	64,24					
	36,91					
	29,96					
	50,03					
	18,83					
	19,64					
	37,54					
	14,70					
	27,06					
	13,94					
	14,16					
	14,89					
	14,09					
	35,61					
	25,79					
47,53						

Výsledky průzkumu

Místo odběru	suma DDT, DDE, DDD				MP MŽP 2012 indikátory znečištění	MP MŽP 1996 Kritéria znečištění kritérium C
	mg/kg suš.					
		minimum	maximum	průměr		
objekt, omítka, 3. podlaží	16,40	5,18	31,93	15,23	19,3	30
	28,08					
	20,89					
	31,93					
	17,60					
	13,18					
	12,03					
	8,99					
	9,41					
	13,93					
	5,18					
	14,45					
	8,87					
	14,83					
	17,82					
10,07						

Výsledky průzkumu

Místo odběru	suma DDT, DDE, DDD				MP MŽP 2012 indikátory znečištění	MP MŽP 1996 Kritéria znečištění kritérium C
	mg/kg suš.					
	minimum	maximum	průměr			
objekt, omítka, 4. podlaží	5,86	5,86	7,87	6,87	19,3	30
	7,87					

Výsledky průzkumu

Položka	odpady	
	kontaminované	nekontaminované
hmotnost omítek (t)	16,5	27,2
cena za odstranění (Kč/t)	8000	1000
náklady na odstranění (Kč)	132337	27238
cena průzkumu (Kč)	58800	
celkové náklady (Kč)	227419	
náklady na odstranění NO (Kč)	350240	
náklady na odstranění OO (Kč)	43780	

Děkuji za Vaši pozornost!!!

Petr Kohout

